

GİRİŞİMCİLİK; EKONOMİK KALKINMAYI SÜRDÜRÜLEBİLİR KILMANIN TEK YOLU

Uzun yıllar yurtdışında yapmış olduğu başarılı çalışmalardan sonra Türkiye'ye dönerek önemli görevler üstlenen ve son olarak da MEF Üniversitesi'nin Rektör Yardımcılığını yapan bilim insanı Erhan Erkut'a göre; Türkiye'de istihdamı yükselterek ekonomik kalkınmayı sürekli kılacaksa bunun tek yolunun üniversitenin daha girişimci davranmasından geçiyor.

Öğrencilerinizin tabiriyle çalışkan, üretken, mütevazı, vizyon sahibi, bilim insanı, öğrencilerin arkadaşı ERHAN HOCA'yı hayatınızdaki dönüm noktalarına değinerek sizden dinleyebilir miyiz?

Ben eğitimci olduğum için hayatımdaki dönüm noktalarını yine eğitim takvimim üzerinden geçerek kurgulayayım. Herhalde ilk şansım bana 5-6 yaşında aritmetik ve okuma öğreten ilk öğretmenim; annem. Ondan sonra ilkokul öğretmenim çok iyi bir öğretmendi. Gerçekten bana öğrenmeyi sevdiren insan oldu. O yaşlar formasyon yılları olduğundan çok önemli. Sonra İstanbul Erkek Lisesi bence büyük bir şanstı. O zaman farkına varamadım bunun ama orada yatılı okumak yine karakterimin oluşmasına katkıda bulundu. Ondan sonra Boğaziçi Üniversitesi, yine zamanında değerini o kadar bilemedik, ki oda çok büyük bir şanstı. Florida'yı ve oradan burs alabilmeyi de bir şans olarak görüyorum. Bunları tabii kule yapar gibi üst üste koyduğumuzda insana belli bir kişilik, kimlik veriyor. Düşündüğünü söylemek, asi olmak gibi özellikler belki İstanbul Erkek Lisesi'nden geldi. Özgürlüklere saygı Boğaziçi Üniversitesi'nden geldi. Sonra 25 sene yurtdışında yaşayıp Amerika'yı, Kanada'yı, oralandaki demokrasiyi, insan haklarına saygıyı, kurumsallığı gördükten sonra Türkiye'ye dönüp de alaturka yönetici olmak zaten pek de mümkün değildi. Bilkent Üniversitesi'ndeki dekanlık dönemi de yine büyük bir şans bence. Türkiye'ye dönüş noktam. Ben o yurtdışındaki 25 seneyi hem eğitim hem de staj dönemi olarak, biraz da demlenme dönemi ola-

rak görüyorum. Ondan sonra Türkiye'ye dönüşü yurtdışındaki bu deneyimlerin kullanılması olarak görüyorum. Bilkent Üniversitesi'ni de Türkiye stajı olarak görüyorum. Bilkent Üniversitesi'nde ki 2,5 yıllık dönemde Özyeğin Üniversitesi'nde 5,5 yıllık Kurucu Rektörlük dönemine hazırlanmış oldum. O da bir dönüm noktasıydı. Ondan sonra MEF Üniversitesi deneyimimiz oldu. Bu da bir dönüm noktası ve yine bir üniversite kurma projesi içindiyim. Dolayısıyla benim çok şanslı bir hayatım oldu ve çok güzel dönüm noktaları ile karşılaştım. Hepsi de eğitimle doğrudan alakalı. Dolayısıyla hayatımı eğitim üzerinden tanımlamak bana çok tabii geliyor. Dönüm noktaları bu iyi okullardiyebilirim.

Öğrencilerinizin gelecek hikâyelerinde dönüm noktalarından biri olacaksınız o zaman?

İnşallah! Eğitimciler beni çok etkiledi. Kişilik formasyonundan tut, kariyer planlamaya kadar başkalarından çok feyz alarak yararlandım ve öğrendiklerimi nakletmeyi kendime bir hayat hedefi olarak koydum. Başkalarının potansiyellerine erişmesini sağlamak, onlara yardımcı olmak hayatın amacı diye düşündüğümde, bilginin üretilmesi ve nakli tam da merkezde oluyor. Hatta hafta sonu Lucy filmine gittik. Hücrelerin amacını çoğaltmak, bir sonraki jenerasyona bilgiyi aktarmak olarak anlatıyordu. Benim akademisyen kafama çok uyan bir açıklamaydı. Bilginin üretilmesi, çoğaltılması, ve sonraki jenerasyonlara nakledilmesi.

Eğitimin eğitim için olması, insan odaklı olması lazım. İnsanın kendini mükemmelleştirmesine izin verecek şekilde kurgulanması gerekiyor.

Gelecek yüzyılı şekillendirecek yenilikçi ve girişimci global liderler yetiştirme vizyonu ile kurulan MEF Üniversitesi'nin eğitim stratejileri ve gelecek hedefleri nelerdir? Diğer üniversitelerden farkı nedir?

MEF'te "Öğrenmeye sınırsız özgürlük" diye bir sloganımız var. Yani Türkiye'de çok görmediğimiz özgürlükçü eğitimi vurgulamaya ve hayata geçirmeye çalışacağız. Öğrenci odaklı olmayı operasyonelize etmek için de "flipped classroom" metodolojisini sectik. Hocanın kürsüden ders anlatması yerine öğrencinin derse ön hazırlık yaparak gelmesi ve derste daha çok konuşma, tartışma olması doğrusu. Öğrencinin aktive edilmesi, aktif öğrenme metodlarının kullanılması, öğrencinin seyirci değil de oyuncu olması bunun

içinde. Bu dünyada yeni bir şey değil ama Türkiye'de bu skalada uygulanmadı hiç. Hatta dünyada üniversite seviyesinde de pek uygulamadı. İlginç bir pedagojik deney olduğunu düşünüyorum. Başarılı olacağımızı ve birçok hocanın, hatta bazı bölümlerin belki üniversitelerin de bunu taklit edeceğini düşünüyorum. Bu proje Türkiye'de ne zamandır şikâyet ettiğimiz geri kalmış 19. yüzyıl eğitimi dediğimiz sistemin 21. yüzyıla hızlı bir şekilde geçmesine katkıda bulunabilir diye düşünüyorum. Bunun yanında sabit eğitim kalıplarını kırmaya yönelik 3+1 ve 3+2 diye adlandırdığımız modeller var. Öğrencilerin yurt dışında zaman geçirmelerinin onların formasyonu için çok önemli olduğuna inanıyorum. Bunu kolaylaştırmak için bu 3 + 2 modelini geliştirdik. 3 yıl burada, 2 yıl yurtdışındaki üniversitede---1 senesi lisans, 1 senesi yüksek lisans olacak. Bütün öğrencileri-

mizin yurt dışında en az 1 sömestr geçirebilmesini isteriz. Hızlı gitmek isteyen öğrencilerimizin lisans programını 3 senede bitirebilmesini de mümkün kılmak istiyoruz. Yani üniversite eğitimi 4 senedir diye zorlama olmamalı. Her konuda esnek bir eğitim programı kurgulamaya çalıştık. Bu da öğrenciye birinci sınıftan itibaren kendine güven verecek ve 'Kendi kaderimi kendim planlıyorum' duygusunu verip liderlik yetkinliklerini de geliştirmeye katkısı olacaktır diye ümit ediyoruz.

Yıllardır deneme yanılma yöntemiyle yapıboza dönen rövanşist amaçlı, ideoloji odaklı eğitim sistemimizi nasıl buluyorsunuz? Sizce bizi muasır medeniyetler seviyesine ulaştırır mı yoksa 19. yüzyıla geri mi götürür?

Eğitimin önemini fark eden ülkeler çok hızlı ilerliyorlar. Finlandiya, Kanada ve Singapur örneklerine bakarsak bir ülkenin kaliteli eğitim sistemiyle çok hızlı bir şekilde nereden nereye gelebileceğini görmek çok kolay.

Eğitim sistemimizi çok kötü buluyorum. Muasır medeniyetler seviyesine ulaştırma şansı kesinlikle yok. 18. yüzyıla geri götürme ihtimali çok daha yüksek. Ben bunu çok keskin anlatıyorum belki... hani hep böyle "dış mihraklar" falan deriz ama biz bunu kendi kendimize yapıyoruz. Türkiye'ye düşman bir ülke popüler tabirle paralel bir yapı kurarsa ve Türkiye'yi sabote etmek için bir plan yapsa ve eğitim sisteminden başlayalım dese bundan daha başarılı bir şekilde eğitim sistemini altüst edemezdi diye düşünüyorum. Sadece son iktidar döneminde değil Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana Türkiye'de eğitimin yanlış kurgulandığını düşünüyorum--hakikaten akla hayale sığmayacak hatalar yapıldı. Eğitimi bilimsel baza oturtulmadı, ve ideolojik amaçlı olarak taraftar yetiştirmek için kullanıldı. Hâlbuki eğitimin eğitim için olması, insan odaklı olması lazım. İnsanın kendini mükemmelleştirmesine izin verecek şekilde kurgulanması gerekiyor. Başka bir hedef için kurgulanmaması lazım. Bu ne din, ne ulus devlet, ne de ekonomi için olmamalı; insan odaklı olmalı. Eğitimin önemini fark eden ülkeler çok hızlı ilerliyorlar. Finlandiya, Kanada ve Singapur örneklerine bakarsak bir ülkenin kaliteli eğitim sistemiyle çok hızlı bir şekilde nereden nereye gelebileceğini görmek çok kolay. Ben eğitim sistemini farklı amaçlarla kullanmayı tehlikeli görüyorum ve bir ülkenin geleceğini ciddi olarak riske atacağını düşünüyorum.

Girişimci üniversite ne demek? Bir ülkenin geleceği için önemi nedir?

Girişimci üniversite profesyonel ve araştırmacı yetiştiren ama bunların yanında girişimci de yetiştiren üniversitedir. Zaten ilk üniversiteler sadece profesyonel yetiştirdi, 19. yüzyıldan sonra araştırmacı da yetiştirmeye başladılar. Şimdi son 30-40 yıldır gördüğümüz şey profesyonellerin ve araştırmacıların yanına girişimci koyabilen üniversite. Yani kendi içinden çıkan araştırmacının, ticarileştirilmesi sürecinde aktif olarak rol oynayan, ekonomiye katkıyı dışarıdan beklemeyip iş kurmaya çalışan, mezunlarının, hocalarının ve çalışanlarının yeni şirketler ürettiği üniversite. Bunun, ülkenin geleceği için son derece önemli olduğunu düşünüyorum, çünkü ekonomik kalkınmanın tek yolunun yeni girişimlerden geçiyor. Yüksek istihdam yaratacak büyük hacimli yüksek

teknoloji şirketlerinin kurulmasının ancak üniversite üzerinden mümkün olacağını düşünüyorum. Yaptığım bütün konuşmalarda Amerika'da birçok örneğini gördüğümüz Google ve Yahoo gibi şirketlerin büyük çoğunluğunun Stanford gibi üniversitelerden çıktığını vurguluyorum. MIT ve Stanford gibi bir tek üniversiteden 30-40 bin şirket çıkabiliyor. Türkiye'deki üniversitelerden çıkan şirket sayısı ise yüzlerle ölçülüyor. Türkiye'de istihdamı yükselterek ekonomik kalkınmayı sürekli kılarsak bunun tek yolunun üniversitenin daha girişimci davranmasından geçtiğini düşünüyorum. Hatta bu konuda yazdığım yazı HBR Türkiye'nin Eylül sayısında yayınlandı. Türkiye'de girişimcilik neden geri? Üniversiteler neden yapmıyorlar? Yapmalarının önündeki engeller nedir ve bu engeller nasıl aşılır? Türkiye'de girişimci bir üniversite nasıl kurulabilir? O yazıdan bu reçetesini vermeye çalıştım.

Girişimcilik ekosistemi nedir? MIT, STANFORD gibi üniversiteler girişimcilik ekosistemi nasıl yaratıyor?

Girişimcilik ekosistemi girişimcilik için gerekli bütün oyuncuların ve iklimin bulunduğu bir ortam. Girişimcilik için girişimci gerekiyor ama yatırımcı, avukat, banka, piyasa da gerekiyor. Devlet ve regülatörde gerekiyor. Bütün bunların bulunduğu ortamın bütününe girişimcilik ekosistemi diyoruz. Üniversiteler girişimcilik ekosisteminin en önemli oyuncusudur. STK, devlet ve özel sektör de oyunda var ama üniversiteler en önemli oyuncu. Çünkü girişimcilik için çok önemli olan teknolojik ar-ge ve genç girişimci üniversitelerde var. Ayrıca girişimcilik için gereken laboratuvar, kütüphane gibi altyapı da üniversitede mevcut. Bunların yanında finansmanın koyulması hiç zor değil. Yani

girişimcilik için gereken 4 önemli hammadeden 3 tanesi zaten üniversitede bulunuyor. Dolayısıyla sağlıklı bir girişimcilik ekosisteminin oluşmasında üniversite çok önemli. Zaten MIT, Stanford gibi üniversitelerde, bu ekosistem oluşmaya başladıktan sonra fiziksel olarak da üniversitenin etrafında bir "girişimci köyü" oluşmaya başlıyor. Yüzlerce şirket üniversitenin yakınında ofis açıyor. Çalışanlar üniversitenin yakınında yaşamaya başlıyor. Üniversite organik olarak bir girişim merkezi haline geliyor. İnsanların kendi tercihleriyle gittiği, vergi avantajı falan olmayan ama üniversiteye yakınlığın bir avantaj olduğu bir girişim köyü oluşuyor. Bugün MIT'nin etrafına bakarsanız Cambridge ilçesinde MIT ile bağlantılı yüzlerce şirket var. Şirketler öğrencilerden, hocalardan, üniversitenin altyapısından yararlanıyorlar. Önce ilçeye, sonra bütün şehre ve ülkeye ciddi olarak bir ekonomik katkıda bulunabilir üniversite.

Araştırma ve teknoloji odaklı üniversiteler özellikle kurdukları şirketler sayesinde bu- lundukları ülke ekonomisine nasıl bir katkı sağlıyor?

Üniversiteden çıkan girişimler genellikle yüksek teknoloji ve yüksek istihdam sağlayan şirketler oluyor. Böyle 3-5 kişi çalıştıracak bir KOBİ'den çok belki 3-5 bin kişiye istihdam sağlayacak dev bir şirket çıkabiliyor üniversiteden. Bugün MIT veya Stanford'un mezunlarının oluşturduğu 40 bin civarındaki şirkete baktığımızda bu şirketlerin toplam ekonomik gücünün Türkiye'nin yıllık GSMH'nin çok üzerinde olduğunu görüyoruz. Yani bir tek MIT veya Stanford'un yarattığı şirketler Türkiye'nin ekonomisinden fazlasını yaratabiliyor. Türkiye'nin GSMH'nin 800 milyar civarında olduğunu düşünürsek 3-4 katı bir toplam büyüklüğe erişebiliyor. Bunların hepsini üst üste koyduğunuzda bir ülkenin neden zengin olduğunu üniversitelerinin ne kadar girişimci olduğuna bağlı olarak olduğunu açıklayabiliyorsunuz. Özellikle tabii kaynakların kısıtlı olduğu ülkelerde bu çok önemlidir. İsrail bunun güzel bir örneği. İsrail'in tabii kaynağı yok. Kişi başı zenginlik olarak baktığımızda tamamiyle girişimcilik ile Türkiye'nin 3,5 katı bir zengine ulaştı.

Kendisini farklılaştıran üniversite öğren-

Türkiye'de istihdamı yükselterek ekonomik kalkınmayı sürekli kılacaksak bunun tek yolunun üniversitenin daha girişimci davranmasından geçtiğini düşünüyorum.

cisi dünyayı da farklılaştırır. Girişimciliği köreltmek üzerine kurgulanmış bir Türk eğitim sisteminde bir öğrenci bunu nasıl başarır?

Bunu başarmak çok zor. Çünkü Türk eğitim sistemi tek tipleştirme üzerine farklılıkları törpülemek üstüne kurulmuş. Biz öğrencilere farklılaştırmanın önemini liselerde anlatmaya çalışıyoruz. Tabii bu çocuk 6 yaşından lise sona gelene kadar yaratıcılığı köreltilmiş, inisiyatif alma dürtüleri törpülenmiş, yetenekleri ve yetkinlikleri geliştirilmemiş, tek tipleştirilmiş bir hale getiriliyor. Ondan sonra çocuğa farklılaşmanın önemli olduğunu, çalışacağı kuruma değer sunabilmesi için kendisini farklılaştırması gerektiğini anlatmaya başlıyorsunuz. Çocuk "bu ne perhiz bu ne lahana turşusu" diyor. Bu birazda endüstri devriminin getirdiği bir ezber: İnsanları tek tipleştir, ondan sonra onları fabrikada işçi olarak kullan. Ama eğer bilgi çağındaysan, fabrikada çalışmayacaksan, bilgi ve teknoloji ile uğraşıyorsan kendini farklı yönlerde yetiştirmen gerekiyor ve herkeste olmayan yetkinlikler kazanarak farklı bir nitelikler paketi oluşturman gerekiyor. Üniversite, öğrencinin son şansı. Farklılaşmanın önemini bilincinde olan üniversiteler öğrenciye iyi bir ortam sağlayabiliyor ve öğrenci sınavda 200 bininci de olsa başarılı bir mezun olarak iş hayatına atılabiliyor.

Türkiye'de ne zaman Zübeyde Zuckerberk, Ali Rıza Gates, Mustafa Kemal Jobs çıkacak?

Çok zor olduğunu düşünüyorum. Çünkü Türkiye neredeyse böyle insanların çıkmamasını hedefleyen bir eğitim sistemi sürdürüyor. Ama çorak topraklarda bile bazen ilginç bitkiler yetişebiliyor. Fakat maalesef şu anda böyle bir Süpermen beklenti içinde olmamız gerekiyor. Türkiye'den böyle birinin çıkması için çok sıradışı birisinin olması gerekiyor. Biz hem eğitim sistemimiz sayesinde bu çocuğun farklılaşmasını engelliyoruz hem de girişimcilik ekosistemimiz yüksek teknoloji şirketleri çıkmasına yatkın değil. Türkiye'den bir inşaat şirketinin çıkması bir teknoloji şirketi çıkmasından çok daha olasıdır. Zaten baktığımızda LİMAK ve APPLE aynı yaşlarda. Apple teknoloji şirketi oluyor ama LİMAK inşaat şirketi. Türki-

ye'de çok para kazanarak zengin olmak istiyor-sanız yapmanız gereken şey belli. İktidara yakın duracaksınız. Birtakım ihalelere gireceksiniz, ve ihaleleri kazanmak için gerekeni yapacaksınız. Ondan sonra kredi ile inşaat yapacaksınız ve satacaksınız. Paranın bu şekilde kazanıldığı bir ülkede insanları teknoloji yatırımı yapmaya ikna etmek çok zor. 1 milyar koyayım iki yılda 2 milyara çevireyim. Teknoloji şirketinde böyle bir potansiyel yok. Bazılarından bire 5-10 hatta 100 bile alıyor-sun ama çoğu da batıyor. İnşaatla neredeyse garantili bir gelir potansiyeli var ve bir yerde devletle ortak olarak çalışıyorsun. Devlet Türkiye'de hala çok büyük bir ekonomi oyuncusudur. Böyle bir ortamdan yüksek teknoloji şirketi yaratacak bir girişim çıkmasını beklemek pek de gerçekçi değil. Ama bizde bu olmayacak şeyleri öldürmeye çalışıyoruz. Çünkü insanların içinde böyle bir dürtü olduğunu düşünüyoruz. İnsanlar girişimci olmak istiyorlar. Bu çocuklara yol gösterebilirsen ekonomik sistemin bütün dezavantajlarına rağmen ortaya başarı hikâyesi çıkabiliyor. Yani tek tük de olsa başarı hikâyeleri görebiliyoruz Türkiye'de.

Türk eğitim sisteminin kronikleşen sorunları nelerdir? Bu sorunların çözümüne yönelik nasıl bir strateji geliştirilmesi gerekiyor?

Türk eğitim sisteminin o kadar çok sorunu var ki...Hür düşüncenin baltalanması ve tek tipleştirme sorunu var. Bunun yanında Türkiye'de nepotizm,yani eş, dost, akraba kayırmacılığı önemli. Tayinlerde ve terfilerde liyakate pek bakılmıyor. Kim kimi tanıyor, kim kimin eşi, dostu buna çok bakılıyor. Hangi kabileden, hangi cemaatten, hangi partiden olduğuna bakılıyor. Söylemleri iktidarı destekliyor mu, yoksa muhalif mi--böyle şeylere bakılıyor. Fikri hür, vicdanı hür nesiller yetiştirme-yen hizmet edecek bir öğretmen ekibimiz yok. Kendileri öyle yetiştirilmemiş veya öyle davranmaya çalışmanın bedelini ödemiş insanlardan eğitimci yapıyorsunuz. Yaratıcılığı ve inisiyatif almayı baltalıyorsunuz. Yetkinliklerin üstüne gitmiyorsunuz, içeriğin üstüne gidiyorsunuz. Öğrenciyen içerik nakli yapmayı marifet sanıyorsunuz. Ortaya çıkan da ezberci ve pek bir işe yaramayan mezunlar oluyor. Eğitim sisteminin baştan aşağı değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İnsan başardıkça daha fazlasını ister. Bun-

dan sonraki büyük projeniz / hedefiniz nedir?

Bu tamamen kişinin istemesi ile olmuyor, birazda dünya sana karşı nasıl davranıyor, hangi olanakları sunuyor, buna bakmak lazım. Kariyer planlama eğitimlerinde hep anlattığım şey: bir planın olsun ama fırsatlara da açık ol. Hayatına nasıl bir oyun hazırladığını bilemiyorsun. Her türlü farklı senaryodan bir şeyler çıkartmanın yolunu bulman gerekiyor. Şu anda ikinci üniversite kurma projesindeyim ve üniversite kurmakçok keyifli bir iş. Ama buna paralel götürdüğüm başka projelerde var. Kişisel olarak beni çok heyecanlandıran bir proje, liselerde yapılmayan, üniversitelerinde birçoğunda ikinci, üçüncü plana itilen yetkinlik geliştirme işinin ulusal çapta ele alınması. Yetkinlik akademisi gibi birşey kurarak bunu bütün Türkiye'deki üniversite öğrencilerine açmayı düşünüyorum. 10,000 öğrencili bir ders düşünün. Web üzerinden verilen ve yerel asistanlarla desteklenen bir ders. Bunun içerik nakli değil, sunum teknikleri, grup çalışması, liderlik, inisiyatif almak, zaman yönetimi, stres yönetimi gibi yetkinlikleri geliştirmeye yönelik bir eğitim olduğunu düşünün. Eğitim kurumlarının yapmadığı, göz ardı ettiği, küçümsediği ama piyasanın asıl önem verdiği niteliklerin kazandırılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu konuda başarılı bir proje ortaya koyabilirsem Türkiye'nin geleceğine önemli bir katkı olacağını düşünüyorum.

Lider ruhlu bir kişiliğe sahip olduğunuzu biliyoruz. Hayatınız boyunca kendinize model olarak seçtiğiniz bir lider oldu mu?

Model olarak seçtiğim bir lider olmadı ama okumayı severim ve birçok yazardan ve birçok tarihi karakterden, hatta filmlerden ve şarkılardan ders çıkardım.. İsim vermek istemiyorum ama bir değil, onlarca rol modelim var diyebilirim. "Bu durumda bu adam ne yapar?" sorusunu sık sık kendime soruyorum.

Kişisel gelişim adına neler yapıyorsunuz? Ruhunuzu arındırmak adına her gün yaptığınız ritüeller varmı?

Kişisel gelişim adına okuyabildiğim kadar kitap

Bugün MIT veya Stanford'un mezunlarının oluşturduğu 40 bin civarındaki şirkete baktığımızda bu şirketlerin toplam ekonomik gücünün Türkiye'nin yıllık GSMH'nin çok üzerinde olduğunu görüyoruz.

okuyorum. Herkese tavsiyem ayda en az 2 kitap okumaları. Epey yoğun bir programım olduğu için ben bunu ayda 1 seviyesinde tutmaya çalışıyorum. Ruhumu arındırmak adına bir ritüelim yok ama briç oynamayı çok seviyorum. O beni dünyadan uzaklaştırıyor. Havuzun karşısında oturup, çayımı alıp bir-iki saat briç oynadığım zaman kendimi gençleşmiş hissediyorum. O da benim meditasyonum diyelim.

Sosyal sorumluluk projelerine destek oluyor musunuz? Bağlı olduğunuz ve aktif olarak çalıştığınız dernekler var mı?

Elimden geldiği kadar destek olmaya çalışıyorum. Herhalde en çok zaman ayırdığım sivil toplum kuruluşu YGA. Bunun yanında İstanbul Erkek Lisesi Eğitim Vakfı'nda yönetim kurulunda görevliyim ve akademik kurul başkanım. Bir lise kuruyoruz şu anda. Bilim Kahramanları'nda yönetim kurulu üyesiyim. Oda ortaokul ve lise gençliğine bilimi sevdirmeyi hedef etmiş bir STK. Yani özetlemek gerekirse bu üç sivil toplum kuruluşunun üçü de eğitim ve liderlikle ilgili. Kişinin formasyonu ile ilgili sivil toplum kuruluşları.

İş hayatınızdaki prensiplerimiz nelerdir? Bilim insanı olarak ebeveynler eğitmenler ve eğitimi yönetenlere tavsiyeleriniz nelerdir?

İş hayatındaki prensiplerim diye çok çarpıcı şeyler söyleyemeyeceğim ama güvenin, vizyon sahibi olabilmenin, insanları ikna edebilmenin, heyecanlandırabilmenin ve şeffaflığın çok önemli olduğunu düşünüyorum. İnsanların size güvenmesini sağlayabiliyorsanız, ve bir vizyonunuz varsa sizi takip etmeyi seçiyorlar zaten. Siz onları takip ettiremiyorsunuz. Şeffaflıkla da insanların size güvenmesini sağlıyorsunuz. Bu dört özelliğin çok önemli prensipler olduğunu düşünüyorum. Tabii ki sözünün eri olmak, çok çalışmak ve rol model olmak da önemli. Verdiğin sözleri tutacaksın. Burada herkes çok çalışacak diyorsa, kendinde çok çalışmalısın ki güvenilir olabilesin.

Son olarak geleceğin yaratıcı, yenilikçi ve sosyal sorumlu liderlerine başarı kriteri

olarak değerlendirebilecekleri ne tür tüyolar verebilirsiniz?

Demin söylediğim şeyler aslında güzel kriterler. Güvenilir olmak, vizyon geliştirebilmek için kendilerine zaman ayırabilmek gerekiyor. İçeriye bakmaları gerekiyor ve bol bol okumaları gerekiyor. Ondan sonra bu vizyonu başkalarına anlatabilmeleri ve kendi anlattıkları şekilde yaşamaları gerekiyor. Şeffaf olabilmeleri ve hesap verebilir olmaları gerekiyor. Sevdikleri işi bulmaları ve çok çalışmaları gerekiyor ve ondan sonrada kazançlarını etrafları ile paylaşmaları gerekiyor. Yani kendi mali gücünü en yükseğe çıkarmaya çalışmanın çok yanlış bir yaşam biçimi olduğunu düşünüyorum ve bu tür dürtülerin öne çıkartılmaması gerektiğini düşünüyorum. Köşe kapmacı/dönme mentalite ile kişilerin mutlu olmayacağını düşünüyorum. Bu tavrın toplumu bir yere götüremeyeceği de çok açık. Kişileri de uzun vadede mutlu etmeyeceğini düşünüyorum.